

«Οι λέξεις φταίνε... Αυτές ενθάρρυναν τα πράγματα ν' αρχίσουν να συμβαίνουν!». Όταν η Κική Δημουλά έγραφε τους προφητικούς αυτούς στίχους σίγουρα δε φανταζόταν ότι θα της χάριζαν μια ακόμη-ευρωπαϊκή αυτή τη φορά-διάκριση για το σύνολο του ποιητικού και του πεζού έργου της, το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας (Prix Europeen de Litterature), το οποίο της απονεμήθηκε το Σάββατο στο Στρασβούργο, στο πλαίσιο της πέμπτης Ευρωπαϊκής Συνάντησης Λογοτεχνίας. Το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας, που απονέμεται σε λογοτέχνες από τις 47 χώρες του [Συμβουλίου της Ευρώπης](#), στηρίζεται από το υπουργείο Πολιτισμού και το υπουργείο Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Γαλλίας, την επιθεώρηση Europe, το Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου, το πανεπιστημιακό δίκτυο Les Lettres Europeennes και το

[Εθνικό Κέντρο Βιβλίου](#)

της Γαλλίας και βέβαια το ίδιο το Συμβούλιο της Ευρώπης. Την κριτική του επιτροπή αποτελούν συγγραφείς, μεταφραστές, ακαδημαϊκοί και θεσμικοί παράγοντες από τον χώρο του Πολιτισμού. Η επιτροπή λοιπόν αυτή, όπως τονίζει στο σκεπτικό της, διέκρινε στο έργο της Κικής Δημουλά μία από τις μεγάλες φωνές που εκπροσωπούν τη σύγχρονη δημιουργία και θέλησε να υπογραμμίσει επίσημα τη σημασία του έργου της στο αύριο της ευρωπαϊκής κουλτούρας

Όπως αναφέρεται μάλιστα στη σχετική ανακοίνωση της Ακαδημίας, εφέτος, στο πρόσωπο της κ. Κικής Δημουλά τιμάται η Ελλάδα και ο ελληνικός πολιτισμός. Κι αυτό στους χαλεπούς καιρούς που διανύουμε κατά τους οποίους, «Διατίθεται απόγνωσις/ εις αρίστην κατάστασιν,/ και ευρύχωρον αδιέξοδον./.... Σε τιμές ευκαιρίας/Πληροφορία: Αδιέξοδον/Ωρα: Πάσα.», δεν είναι λίγο. Ακολουθεί μικρό αφιέρωμα στην ποιήτρια και το έργο της.

Η Κική Δημουλά αυτοβιογραφούμενη.

Ένα βιογραφικό σημείωμα πρέπει, αφού γραφτεί, να μείνει επ' αρκετόν καιρό κρεμασμένο στον αέρα από ένα τσιγκέλι αυστηρότητας, ώστε να στραγγίξουν καλά τα στερεότυπα, οι ωραιοποιήσεις, η ρόδινη παραγωγικότητα και ο πρόσθετος ναρκισσισμός, πέραν εκείνου που ενυπάρχει στη φύση μιας αυτοπαρουσίασης. Μόνον έτσι βγαίνει το καθαρό βάρος: το ήθος που επέβαλες να τηρεί η προσπάθειά σου.

Τα πόσα βιβλία έγραψε κανείς, τότε τα εξέδωσε, ποιες μεταφράσεις τα μεταναστεύουν σε μακρινές ξένες γλώσσες και ποιες διακρίσεις τα χειροκροτούν είναι τόσο τρέχοντα, όσο το να πεις ότι μέσα σ' έναν βαρύτατο χειμώνα υπήρξαν και κάποιες μέρες με λαμπρή λιακάδα.

Ωστόσο, επειδή αυτό είναι το υλικό της πεπατημένης, που δεν μπορεί να συνεχίσει τη χάραξη της με συνεσταλμένες καινοτόμες επιφυλάξεις, γεννήθηκα στην Αθήνα το 1931. Η παιδική ηλικία πέρασε χωρίς να αναδείξει το «παιδί θαύμα». Το 1949, τελειώνοντας το Γυμνάσιο, υπέκυψα εύκολα στο «πρέπει να εργαστείς», και εργάστηκα στην Τράπεζα της Ελλάδος είκοσι πέντε χρόνια.

Ανώτερες σπουδές: η μακρά ζωή μου κοντά στον ποιητή Άθω Δημουλά. Χωρίς εκείνον, είμαι σίγουρη ότι θα είχα αρκεστεί σε μια ρεμβαστική, αμαθή τεμπελιά, προς την οποίαν, ίσως και σοφά, ακόμα ρέπω. Του οφείλω το λίγο έστω που της ξέφυγα, την ατελή έστω μύησή μου στο τι είναι απλώς φωνήεν στην ποίηση και τι είναι σύμφωνον με την ποίηση, του οφείλω ακόμα την πικρότατη δυνατότητα να μπορώ σήμερα, δημόσια, να τον μνημονεύω εις επήκοον της πολυπληθούς λήθης.

Αυταπαρνητική, παραχωρήθηκα στο ρόλο της μητέρας και με τρυφερή γενναιότητα άκουσα να προσφωνούμαι «γιαγιά». Κυλώ τώρα με ψυχραιμία και χωρίς βλέψεις διαιωνίσεως μέσα σ' αυτές τις νέες παρακαμπτήριες του αίματός μου. Κυλώ και, όσο πλησιάζω στις εκβολές, όλο και ονειρεύομαι ότι θα μου πετάξει η ποίηση ένα σωσίβιο ποίημα.

Δεν νιώθω δημιουργός. Πιστεύω ότι είμαι ένας έμπιστος στενογράφος μια πολύ βιαστικής πάντα ανησυχίας, που κατά καιρούς με καλεί και μου υπαγορεύει κρυμμένη στο ημίφως ενός παραληρήματος, ψιθυριστά, ασύντακτα και συγκεκριμένα, τις ακολασίες της με έναν άγνωστο τρόπο ζωής. Όταν μετά αρχίζω να καθαρογράφω, τότε μόνον, παρεμβαίνω κατ' ανάγκην: όπου λείπουν λέξεις, φράσεις ολόκληρες συχνά και το νόημα του οργίου, προσθέτω εκεί δικές μου λέξεις, δικές μου φράσεις, το δικό μου όργιο στο νόημα, ότι τέλος πάντων έχει περισσέψει από δικές μου ακολασίες με έναν άλλον, άγνωστο τρόπο ζωής.

Τόσο μεταχειρισμένη και υπηρεσιακή είναι η ανάμειξή μου στη δημιουργία. Φύσει ολιγογράφος, εξέδωσα οκτώ ποιητικές συλλογές μέσα σε σαράντα πέντε χρόνια. Η σημασία τους είναι ακόμα συμβατική. Είναι γραμμένη στη λίστα αναμονής των μεγάλων επερχόμενων κυμάτων του μετα-κριτή χρόνου.

Κική Δημουλά

Ποιήματα

Ο πληθυντικός αριθμός

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

Ο έρωτας,
όνομα ουσιαστικόν,
πολύ ουσιαστικόν,
ενικού αριθμού,
γένους ούτε θηλυκού ούτε αρσενικού,
γένους ανυπεράσπιστου.
Πληθυντικός αριθμός
οι ανυπεράσπιστοι έρωτες.
Ο φόβος,
όνομα ουσιαστικόν,
στην αρχή ενικός αριθμός
και μετά πληθυντικός:
οι φόβοι.
Οι φόβοι
για όλα από δω και πέρα.
Η μνήμη,
κύριο ονομάτων θλίψεων,
ενικού αριθμού,
μόνον ενικού αριθμού
και άκλιτη.
Η μνήμη, η μνήμη, η μνήμη.
Η νύχτα,
όνομα ουσιαστικόν,
γένους θηλυκού,
ενικός αριθμός.
Πληθυντικός αριθμός
οι νύχτες.
Οι νύχτες από δω και πέρα.
Οι λυπημένες φράσεις
Με ημέρα αρχίζει ή εβδομάδα,
με ημέρα τελειώνει,
Κι η Κυριακή, κόμπος σφιχτός
να μη λυθούν οι εβδομάδες.
Έρχεται πάντ' από το ίδιο Σαββατόβραδο
και φέρνει λίγο ύπνο παραπάνω το πρωί
και το θεό, όσο τον δίνουν οι ορθρινές καμπάνες.
Λίγο να σταθείς στ' ανοιχτά παράθυρα
και να κοντοσταθείς σ' αυτά που δε συμβαίνουν,
περνάει η ώρα.
Δημοτικά τραγούδια απ' τα παράθυρα
ποια γυναί - ποια γυναί - ποια γυναίκα θα σε πάρει,
σιγά σιγά η Κυριακή μεσουρανεί σαν τρομαγμένη απορία.
Στις γειτονιές
περνάνε γύφτισσες να πω το ριζικό σου,
ποια γυναί - ποια γυναί - ποια γυναίκα θα σε πάρει,
δημοτικά τραγούδια απ' τα παράθυρα, ριζικά.

Πιο πέρα κάποιο ντέφι, εν' αρκουδάκι
δείξε πώς βάζουν πούδρα τα κορίτσια
στον καθρέφτη, πώς γδύνεται η Μονρόε.
Μη γελάς. Βρέθηκε κάποτε νεκρή η Μονρόε.
Με πράγματα που δεν αντέχουν μη γελάς.
Αχ, οι λυπημένες φράσεις, οι λυπημένες λέξεις,
πώς μοιάζουν στους τυφλούς οργανοπαίχτες στους δρόμους τους εμπορικούς, τις
Κυριακές.
Να είχαμε μian άνοιξη.
Μη γελάς.
Με πράγματα που δεν υπάρχουν μη γελάς.
Ας λένε τα πουλιά κι οι μυρωδιές στα πλάγια
πως είναι Απρίλης.
Το λένε τα πουλιά κι οι έρωτες των άλλων.
Εμένα μ' εξαπατούνε οι θεοί
κάθε που αλλάζει ο καιρός,
κάθε που δεν αλλάζει.
Μη γελάς.
Έαρ δε γίνεται
με ρίμες
ήλιοι - Απρίλιοι,
ήλιοι - Απρίλιοι,
ομοιοκατάληκτες στιγμές,
χρόνος χρωμάτων,
στρέμματα φωτός,
χαμομηλιών ανυπομονησία να μυρίσουν.
Δημοτικά τραγούδια άπ' τα παράθυρα
ποια γυναί - ποια γυναί - ποια γυναίκα θα σε πάρει,
και όλα τ' άλλα τρόποι
για να πεθαίνουνε ανώδυνα τα ημερολόγια.
Την Κυριακή τραβάει σε μάκρος των τραγουδιών η αγωνία
ποια γυναί - ποια γυναί -
Αχ, οι λυπημένες φράσεις, οι λυπημένες λέξεις,
στους δρόμους τους εμπορικούς,
τις Κυριακές τις ανοιξιάτικες.

Από τη συλλογή

Το λίγο του κόσμου

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

Αγγελίες

Διατίθεται ?πόγνωσις
ε?ς ?ρίστην κατάστασιν,
κα? ε?ρύχωρον ?διέξοδον.
Σ? τιμ?ς ε?καιρίας.

?νεκμετάλλευτον κα? ε?καρπον
?δαφος πωλε?ται
?λλείψει τύχης κα? διαθέσεως.

Κα? χρόνος
?μεταχειρίστος ?ντελ?ς.

Πληροφορίες: ?διέξοδον
?ρα: Π?σα.

Απόγευμα

?να κομμάτι ?νεμος πο? ?πεσε στ? δρόμο
κάθισε κι ?παιξε
στ? σύρματα το? ?λεκτρικο?
μία μελωδία σιγαν?
?φιερωμένη στ? διάθεσή μου.
Α?τ? γι? μία στιγμή? μονάχα ?νασηκώθηκε κα? κοίταξε
?στερα ?μετάπειστη κα? ?διάφορη
ξαναβυθίστηκε ?ντός μου.

Από τη συλλογή **Έρεβος**

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

Κονιάκ μηδέν αστερών

Χαμένα πάνε εντελώς τα λόγια των δακρύων.
Όταν μιλάει η αταξία η τάξη να σωπαίνει
□ έχει μεγάλη πείρα ο χαμός.
Τώρα πρέπει να σταθούμε στο πλευρό
του ανώφελου.
Σιγά σιγά να ξαναβρεί το λέγειν της η μνήμη
να δίνει ωραίες συμβουλές μακροζωίας
σε ό,τι έχει πεθάνει.

Ας σταθούμε στο πλευρό ετούτης της μικρής
φωτογραφίας
που είναι ακόμα στον ανθό του μέλλοντός της:
νέοι ανώφελα λιγάκι αγκαλιασμένοι
ενώπιον ανωνύμως ευθυμούσης παραλίας.
Ναύπλιο Εύβοια Σκόπελος;
Θα πεις
και πού δεν ήταν τότε θάλασσα.

□ Γράψε λάθος

φτάνει που ήσουν ερχομός θερμοκηπίων
ενόχλησες και την ορθογραφία μου.

ατ' επανάληψη λες, μ' έπιασες να γράφω
συνδιάζω αντί συνδυάζω που σημαίνει
συν-δύο, βάζω το ένα δίπλα στο άλλο
δυο μαζί ενώνω ? το ζω το αφήνουμε έξω
για μετά, αν πετύχει ο συνδυασμός.

Δεν είναι λάθος φίλε μου.
Είναι μια πρόωρη ανάπτυξη αδυναμίας.
Δείξε μου εσύ ένα ύψιλον
τα κατάφερε ποτέ σωστά να μας ενώσει.
συνδυασμοί πολλοί αλλά πόσοι γνώρισαν
τη ρηματική τού ζω απεραντοσύνη.

π' τη σκοπιά τού καθενός η ορθογραφία.
Πάρε παράδειγμα
τι κινητά που γράφεται το ψέμα:
ταν εσύ το εξακοντίζεις προς τον άλλον
ωστά το γράφεις μέσα σου, θαρραλέα.
Όμως όταν εσύ το δέχεσαι κατάστηθα

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

τότε το γράφεις ψαίμα.
Ρωτάς από πού ως πού
γράφω τη συμπόνοια με όμικρον γιώτα.

Ποιος ξέρει θα με παρέσυρε η άπνοια
ο ανοίκειος το ποίημα η οίηση
το κοιμητήριο η οικουμένη το οικτρών
και η αοιδός επιθυμία
π' την αρχή να ξαναγραφόταν ο κόσμος.

Εξάλλου σου θυμίζω η συμπόνοια
πρωτογράφτηκε λάθος από το Θεό.

Από τη συλλογή (1968) *Χαίρε ποτέ*

Γράμμα

? ταχυδρόμος,
έρνοντας στ? βήματά του τ?ν ?λπίδα μου
μο? ?φερε κα? σήμερα ?να φάκελο
μ? τ? σιωπή σου.
? ?νομά μου γραμμένο ?? ?ξω μ? λήθη.
διεύθυνσή μου ?νας ?νύπαρκτος δρόμος.
?μως ? ταχυδρόμος
τ?ν βρ?κε ?ποσυρμένο στ? μορφή μου,
ώντας τ? παράθυρα πο? ?σκυβαν μαζί μου,
διαβάζοντας τ? χέρια μου
πο? ?πλαθαν κιόλας μι? ?πάντηση.
Θ? τ?ν ?νοιξω μ? τ?ν καρτερία μου
κα? θ? ξεσηκώσω μ? τ? μελαγχολία μου
τ? ?γραφή σου.
Κι α?ριο θ? σο? ?παντήσω
στέλνοντάς σου μι? φωτογραφία μου.
Στ? πέτο θ? ?χω σπασμένα τριφύλλια,
στ? στ?θος σκαμμένο
τ? μενταγι?ν τ?ς συντριβ?ς.
? στ? α?τιά μου θ? κρεμάσω-συλλογίσου-
τ? σιωπή σου.

Εν πτωχεύσει

Ε?μαι σχεδ?ν χωρ?ς ?πάγγελμα τώρα.

Νεότερη
κατασκευάζα κυρίως διαμαρτυρίες.
?λλ? κα? μεταχειρισμένες καταστάσεις
μάζευα
πο? μεταποιο?σα ε?κολα
σ? πρωτοτυπίες κα? παραφορές.
Στρωμένη δουλειά.
Ε?πορο?σα.

Τώρα ?πιδίδομαι στ? ?σκοπο.
?σα ? ?σα τ? πρ?ς τ? ζε?ν:
?πιβαίνω το? ?νέργου χρόνου μου
κι ?κτελ? μικρ? δρομολόγια
γι? λίγη ?ναδρομ?
στ? ε?κρατα τ?ς νεότητός μου
?παγγέλματα.

Από τη συλλογή

Ερήμην

Γεγονότα

Μόνη, ?ντελ?ς μόνη,
περπατ? στ? δρόμο
κα? πέφτω πάνω σ? μεγάλα γεγονότα:

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

ιος σ'ν ?πειγόντως ν? ?κλήθη ?π? τ? Δύση
?φήνοντας ?μιτελ?ς τ? δειλινό...

Σ? λίγο ? νύχτα,
ατώντας το?ς ?μφορε?ς το? μυστηρίου,
τ?ν ?διοτήτων της ?παίρετο,
?ταν τ? ρεμβ?δες μάτι της, τ? φεγγάρι,
να ?πρόδεκτο, λαθρα?ο σύννεφο, πάτησε
κα? τ?ν τύφλωσε.

Το? ?τυχήματος τούτου
?πωφελήθηκε
κάποιος παράξενος κατάσκοπος
-τ? μεσονύχτιο ?ποπτεύονται-
τ? σύμπαν πυροβόλησε
κα? τ? ?φησε ?κίνητο...

Μετ? ?π? τέτοια γεγονότα,
τ? γεγον?ς π?ς ε?μαι πάλι μόνη
παρελείφθη.

Κική Δημουλά, Έκστασις

Το μικρό μου παιδί
σοβαρή αταξία έκανε πάλι.
το πεζούλι του σύμπαντος σκαρφάλωσε,
σκούντησε με το χέρι του
το κρεμασμένο στον τοίχο τ' ουρανού
κόκκινο πιάτο,
κι έχυσε όλο το φως επάνω του.

Ο θεός απόρησε
που είδε τον ήλιο
ντυμένο ρούχα παιδικά
να κατεβαίνει τρέχοντας
της φαντασίας μου τη σκάλα
και να 'ρχεται σε μένα.

Συντάχθηκε απο τον/την Μάνος Στεφανάκης
Δευτέρα, 15 Μάρτιος 2010 18:56

Κι εγώ κάθομαι
 τώρα
και μαλώνω αυστηρά
το μικρό μου παιδί
 ενώ κλέβω κρυφά
τον χυμένο επάνω του ήλιο.

Από τη συλλογή

Ερήμην

(1958)

Περισσότερα για την Κική Δημουλά θα βρείτε [εδώ](#) κι [εδώ](#).

Από το ραδιόφωνο της ποίησης [poiein podcast](#) ακούμε την Κική Δημουλά να διαβάζει
ποιήματά της από τη συλλογή ["Το λίγο του
Κόσμου"](#)
1971. Στο πιάνο ο Θάνος Μικρούτσικος.